

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Bednarek

w sprawie **P. B.**

skazanego z art. 190a § 1 k.k. w zb. z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 lipca 2026 r.

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z 15 maja 2025 r., sygn. akt V Ka 786/25

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku

z 24 października 2024 r., sygn. akt X K 610/21

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądzić od skazanego P. B. na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. L. kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa advokackiego przy sporządzeniu odpowiedzi na kasację.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 października 2024 r., Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku uznał oskarżonego P. B. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, z tym ustaleniem, że popełnił go w okresie od października 2020 r., kwalifikując go jako występki z art. 190a § 1 k.k. w zb. z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. na podstawie art. 190a § 1 k.k. skazał P. B. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie kary pozbawienia wolności zawiesił na okres próby wynoszący 3 lata. Dodatkowo orzekł zakaz zbliżania się na odległość mniejszą niż 50 m od pokrzywdzonej A. L. na okres 5 lat, oraz zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu i leków innych niż zapijane od lekarza w okresie próby.

Sąd również, na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżanego na rzecz A. L. kwotę 4375 zł tytułem częściowego obowiązku naprawienia szkody oraz kwotę 2000 zł tytułem zadośćuczynienia. Apelacje od wyroku złożył obrońca oskarżonego.

Wyrokiem z 15 maja 2025 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku, sygn. V Ka 786/25 utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku złożył obrońca P. B. i zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie przepisów tj. art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., gdyż skazany P. B. nie miał zapewnionego prawa do obrony na całym etapie postępowania prokuratorskiego i sądowego prowadzonego przeciwko jego osobie, w ramach obrony obligatoryjnej, która winna obowiązywać, z uwagi na problemy natury psychicznej skazanego P. B., uniemożliwiające mu samodzielną obronę i wykonywanie czynności procesowych bez udziału obrońcy, jak również w zakresie udaremniania skazanemu P. B. zapewnienia faktycznej obrony w sprawie, a nie tylko iluzorycznej, poprzez udaremnienie obrońcy P. B. czynności obrończych w sprawie;

2. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie przepisów tj. art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art.

17 § 1 pkt 11 k.p.k., polegające na wydaniu wyroku skazującego wobec P. B. i dokonanie zebrania materiału dowodowego oraz ustalenie na jego bazie stanu faktycznego, za okres wykraczający poza ramy zarzutu określonego w akcie oskarżenia przeciwko P. B. ;

3. rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie przepisów tj. art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na istnieniu sprzeczności w zakresie możliwości wykonania orzeczonej kary, gdyż sądy w niniejszej sprawie procedowały w oparciu o treść art. 190a § 1 k.k. w brzmieniu nadanym mu przez art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568).

Autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 15 maja 2025 roku, w sprawie sygn. akt: V Ka 786/25 i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z 24 października 2024 r. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację, pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej i prokurator wnieśli o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej. Stanowisko na te odpowiedzi przedstawił skazany.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego jest oczywiście bezzasadna, dlatego została oddalona na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z treścią art. 523 § 2 k.p.k. kasację na korzyść oskarżonego można wnieść jedynie w razie skazania za przestępstwo na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, a w sytuacji skazania na inną karę niż kara bezwzględnego pozbawienia wolności, dla możliwości wniesienia kasacji przez stronę, konieczne jest podniesienie zarzutu opartego na jednej z przesłanek wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Wobec skazania P. B.

na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, taka sytuacja ma miejsce w przedmiotowej sprawie.

Podkreślenia wymaga, że w doktrynie i w orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że uchybienia wymienione w art. 439 § 1 k.p.k. zachodzą tylko wtedy, gdy zaistniały w rzeczywistości, a nie pozornie, zaś przepisy regulujące bezwzględne przyczyny odwoławcze muszą być interpretowane ściśle. Zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej nie może abstrahować od rzeczywistego przebiegu postępowania sądowego. Nie można pod pozorem uchybień określanych jako bezwzględne przyczyny odwoławcze wnosić nadzwyczajnej skargi, dopatrując się naruszenia prawa w oparciu o okoliczności, które nie dają podstaw do przyjęcia takiego zaistnienia (*tak: postanowienie SN z 18.04.2019 r., III KK 65/18, LEX nr 2650301*).

Analiza wniesionej w niniejszej sprawie kasacji nie pozostawia wątpliwości, że jedynie pozornie czyni ona zadość wskazanym wyżej warunkom wniesienia nadzwyczajnego środka odwoławczego, mając na uwadze ograniczenia wynikające z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.

I tak, z uzasadnienia zarzutu z pkt. 1 kasacji wynika, że w wywiedzionym zarzucie obrońca kwestionuje *de facto* okoliczności odnoszące się do treści przepisów, których ewentualne naruszenie stanowi względną przyczynę odwoławczą np. podważając wiarygodność przeprowadzonych w toku postępowania przygotowawczego i sądowego opinii o stanie zdrowia psychicznego skazanego. Z tych powodów uznać należy, że zarzut z pkt. 1 kasacji jest błędnie sformułowany i jako odnoszący się do względnych przyczyn odwoławczych, których podnoszenie na tym etapie - mając na uwadze ograniczenia wynikające z treści art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. - jest niedopuszczalne. Wskazać należy, że stan obrony obligatoryjnej oparty na treści art. 79 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. ustaje z chwilą wydania postanowienia przez sąd, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy. W omawianej sprawie, obrońca z urzędu został wyznaczony już po pierwszym przesłuchaniu P. B. w charakterze podejrzanego, a na rozprawie 28 października 2021 r. sąd postanowieniem stwierdził, że obrona oskarżonego nie ma charakteru obowiązkowego, z uwagi na treść opinii biegłych psychiatrów, przy czym skazany miał już na tym etapie obrońcę z wyboru, a na kolejnych etapach postępowania

obrońcę z urzędu, który został ustanowiony z uwagi na stan majątkowy skazanego. Wskazać należy, że obrońca brał udział w każdej z rozpraw. Dla porządku jedynie przypomnieć należy, że bezwzględna przyczyna odwoławcza, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. dotyczy jedynie braku obrony obligatoryjnej w postępowaniu sądowym, nie zaś przygotowawczym (*tak: postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca.2021 r., V KO 38/21, LEX nr 3372618*).

Podobnie w przypadku zarzutu z pkt. 3 kasacji, jej autor pod pozorem wystąpienia naruszenia o charakterze bezwzględnej przyczyny odwoławczej zarzuca w istocie naruszenie przepisów prawa materialnego, w tym kwestionuje konstytucyjność przepisów stanowiących materialnoprawną podstawę skazania. Treść orzeczenia, na które powołuje się uzasadniając ten zarzut obrońca, tj. wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2025 r., sygn. akt II K 462/24, odnosi się do innych okoliczności faktycznych. Dotyczy bowiem kwestii wadliwego zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania w sytuacji, gdy ustawą z 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568) podwyższono granice zagrożenia karą za przestępstwo z art. 190a § 1 k.k. do 8 lat pozbawienia wolności.

Chybiony okazał się zarzut z pkt. 2 kasacji. Przedstawione w tym przedmiocie stanowisko obrońcy pomija, że sąd orzekający nie jest związany ani opisem czynu, ani kwalifikacją prawną przedstawioną w akcie oskarżenia, lecz zdarzeniem historycznym, które stanowiło podstawę zarzutu określonego w akcie oskarżenia. W przedmiotowej sprawie, nie ulega wątpliwości, że sąd dokonał oceny tego samego zachowania P. B. a, które stanowiło przedmiot oskarżenia (tożsamość czynu zarzucanego i przypisanego), a więc dokonywał oceny tego samego zdarzenia historycznego.

Z tych też względów Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia, obciążając przy tym skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

Ponadto, mając na uwadze, że do kosztów procesu zgodnie z treścią art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k. zaliczają się uzasadnione wydatki stron z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika, to do wydatków o takim charakterze zaliczyć należało także inne wydatki niezbędne do celowego dochodzenia swoich praw, w tym wyłożone przez oskarżycielkę posiłkową koszty zastępstwa adwokackiego przy sporządzeniu odpowiedzi na kasację wniesioną w imieniu skazanego

[J.J.]

[r.g.]